Eduskunta
Valtiovarainvaliokunnan verojaosto

Lausuntopyyntönne 22.5.2024, HE 49/2024 vp

Lausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi ennakkoperintälain muuttamisesta

Ennakkoperintälakia ehdotetaan muutettavaksi siten, että verovuoden verokortit ja ennakonpidätysprosentit tulisivat voimaan 1. tammikuuta alkaen. Lisäksi lakia muutettaisiin siten, että Verohallinto voisi ennakonpidätysprosenttien laskennassa ottaa huomioon myös yli 7 000 euron suuruiset ennakonkannon alaiset tulot, mikäli ne olisi huomioitu aiemmin verovelvollisen ennakonpidätysprosentin laskennassa.

Ehdotetuilla muutoksilla sujuvoitettaisiin veronkantoa, parannettaisiin verotuksen ennakoitavuutta sekä edistettäisiin veronkannon digitalisoitumista. Verokorttimenettelyä uudistettaisiin lisäämällä menettelyn sujuvuutta, ymmärrettävyyttä ja sähköisiä toimintatapoja. Uudistuksella vähennettäisiin kansalaisten tarvetta verokorttimuutoksiin ja muutosverokorttien käsittelystä suoritusten maksajille aiheutuvaa työtä.

Suomen Yrittäjät esittää lausuntonaan seuraavaa:

Ennakonpidätyksen laskentaperusteiden ja verokorttien voimaantulo

Hallituksen esitys tavoitteiltaan kannatettava ja ehdotuksiltaan pääosin tarkoituksenmukainen.

Verokorttien muodostamiseen, tulostukseen, postitukseen ja niitä koskevaan neuvontaan Verohallinnolta nykyisin kuluvan ajan ja henkilöstöresurssin käyttäminen nykyistä tehokkaammin olisi myönteinen muutos. Verokorttien ja ennakonpidätysprosenttien voimaantulo jo verovuoden alusta helmikuun alun sijaan helpottaisi osaltaan myös työnantajien hallinnollista taakkaa. Uusien menettelytapojen omaksuminen aiheuttaa kuitenkin ainakin uudistuksen voimaantulon alkuvaiheessa jossain määrin lisätyötä yrityksissä ja myös henkilöstön informoimistarvetta, sillä muutos on verovelvollisille merkittävä. Verokorttien voimaantulon varhentumisen voidaan toisaalta arvioida helpottavan verokortin tulorajan arviointia ja seurantaa.

Pidätysprosentin soveltaminen ennen kuin suorituksen saaja on saanut sen tiedoksi

Ennakkoperintälain 10 §:n 1 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi säännös, jonka mukaan pidätysprosentti voi tulla voimaan ja sitä voidaan soveltaa jo ennen kuin verovelvollinen on itse saanut sen tiedoksi. Jos verovelvollinen ei käytä Verohallinnon sähköistä asiointipalvelua, esimerkiksi postin kulun viivästyessä olisi mahdollista, että hän saisi tiedon veroprosentistaan laskentaperusteineen vasta sen jälkeen, kun perusverokortti olisi tullut voimaan ja sitä olisi sovellettu hänelle maksettuun suoritukseen.

Esityksen mukaan (s. 21) verovelvollisen oikeusturva tai hyvän hallinnon takeiden toteutuminen eivät vaarannu niissä erittäin poikkeuksellisissa tilanteissa, joissa verovelvollinen ei olisi saanut tosiasiallisesti perusverokorttipäätöstä tiedoksi postitse ennen kuin maksaja soveltaa ennakonpidätysprosenttia ensimmäisen kerran. Esityksen mukaan ”*verovelvollinen voi vaivattomasti pyytää ennakonpidätysprosentin muuttamista eli hakea muutosverokorttia, jossa otetaan huomioon jo maksetut suoritukset ja niistä pidätetyt ennakonpidätykset.”*

Hallinnollisen päätöksen soveltaminen ennen kuin asianosainen on saanut siitä tiedon ei ole ongelmatonta. Vasta kun asianomainen saa tiedon päätöksestä, tämä voi ottaa kantaa päätöksen oikeellisuuteen. Esityksessä viitataan siihen (esim. s. 17 ja 20), että perusverokortin voimaantulo ja soveltaminen ennen kuin suorituksen saaja on saanut sen tiedoksi olisi hyvin poikkeuksellista. Esityksessä todetaan edelleen (s. 20), että verovelvollisen tulojen muututtua olennaisesti pidätysprosentin määräämisen jälkeen, muuttuneiden tulojen huomioon ottaminen edellyttää verovelvollisen reagointia.

Ehdotuksen pulmallisuus juontuu juuri siitä, että ennakonpidätysprosentin soveltamisen jälkeen verovelvollisen reagointi voisi tulla jälkijättöisesti päätöksen tiedoksisaannin jälkeen, kun tämän ei ole ollut mahdollista ottaa kantaa päätöksen oikeellisuuteen ennen hallintopäätöksen täytäntöönpanoa. Perusverokorttien ja muutosverokorttien tiedoksiantoon sovelletaan verotusmenettelystä annetun lain 26 c §:n 1 momenttia, jonka mukaan verotuspäätös, päätös oikaisuvaatimukseen ja muu asiakirja on toimitettava tiedoksi verovelvolliselle. Pykälän 3 momentin mukaan Verohallinnon tai verotuksen oikaisulautakunnan päätös, jonka tiedoksisaannista alkaa kulua muutoksenhakuaika, sekä muut Verohallinnon asiakirjat voidaan antaa tiedoksi hallintolain 59 §:ssä tarkoitettuna tavallisena tiedoksiantona.

Vaikka ennakonpidätyksen määräämiseen liittyvän massamenettelyn toimivuuden tarpeet ovat hyvin ymmärrettäviä, voisi ehdotettu menettely tapauskohtaisesti johtaa verovelvolliselle kohtuuttomaan tilanteeseen, jos verokorttilaskennan perusteissa on olennainen virhe. Erityisesti pienituloisella verovelvollisella, joka ei käytä Verohallinnon sähköistä asiointipalvelua, liian suurena toimitettu ennakonpidätys voi johtaa taloudellisiin huoliin, jotka eivät välttämättä riittävästi lievene sillä, että muutosverokortin määräämisen jälkeen loppuvuoden tuloista ennakonpidätys on pienempi. On syytä korostaa, että vaikka verovelvollisella on mahdollisuus pyytää uutta verokorttia, uutta pidätysprosenttia sovelletaan vasta muutosverokortin jälkeen saataviin tuloihin. Uudistuksen ei tule johtaa verovelvolliskohtaisesti kohtuuttomien tilanteiden muodostumiseen.

Ennakonkannon alaisten tulojen huomioiminen ennakonpidätysprosenttien laskennassa

Mahdollisuudella huomioida viranomaisaloitteisesti ennakonpidätysprosentin laskentaperusteissa myös yli 7 000 euron ennakonkannon alaiset tulot, mikäli ne olisi huomioitu ennakonpidätysprosentin laskennassa aiemmin verovuonna tai edellisenä verovuonna, edistettäisiin verovelvollisten mahdollisuutta vaikuttaa ennakonkannon alaisten tulojensa ennakkoperinnässä sovellettavaan menettelyyn. Muutoksella pyritään lisäksi vähentämään tarvetta hakea muutosverokorttia ja muutosta ennakkoveroihin. Ehdotuksen voidaan siten arvioida lisäävän osaltaan veronmaksumyönteisyyttä. Tärkeää on, että aiempien vuosien kertaluontoisia tuloja ei oteta huomioon ennakonpidätysprosenttien laskennassa.

Ehdottavat muutokset olisivat ennakkoperinnän vastaavuuden parantumisen myötä omiaan vähentämään veronpalautusten määrää, sillä esityksen vaikutusarvion mukaan tammikuussa nykyisin sovellettava edellisen vuoden lopussa voimassa ollut ennakonpidätysprosentti on useammin poikkeuksellisen suuri kuin poikkeuksellisen pieni. Tämä voi johtaa siihen, että yksittäistapauksissa verovelvolliset, jotka ovat ”tottuneet” saamaan veronpalautusta, ovat tyytymättömiä uudistukseen sen henkilökohtaiseen taloudenpitoon vaikuttavan muutoksen takia.

Suomen Yrittäjät

Laura Kurki
veroasiantuntija